

ივერი

გაზეთის ღირს:			
თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი — ერთი შაურა.

გაზეთის დასავევად და კერძო განცხადებათა დასავევად უნდა მიჰმართონ: თვითონ რედაქციას, ახალ-ბეუთოვის ქუჩაზე, სახლი № 9, შვედოვის საგაზეთოს, ცენტრალურს და გრიტოვის წიგნების მაღაზიებს.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპ.

1877—1886 წელიწადი

საზოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1886 წელიწადი

იმ ხელის მომწერთ, რომელთაც მსოფლიო სუთი მანათი აქვსთ შემოტანილი გაზეთის გასაყენად მოკლეთ 1 მანის. ვინც ერთ მანათს კიდევ შემოიტანს ორის თვის განმავლობაში კიდევ მიუგებთ გაზეთი. და შემოსტანი ფული წლის დამლევამდე 4—მანათი—და იქნება.

ქუთაისის საადგილო-მამულო ბანკის განცხადებაში სოფლების მამულების შესახებ დაბეჭდილია, რომ გაჭრობა

11 ივლისს იქნება, დაბეჭდილი უნდა იყოს: 11 ივნისს.

ტფილისი, 12 მაისს

თვით-მოქმედება, თავით თვისით საქმის აჩენა, გაძღოლა და გატანა — ისეთი თვისება ადამიანისათვის, ურომლისოდაც იგი უფრო მონაა, ვიდრე ბატონი. არც ცალკე კაცს, არც საზოგადოებას ერთად უამთვისებოდ არ ძალუქს სთქვას: მე ვარ და ვცხოვრობო. უამთვისებოდ ერთიც და მეორეც სათრეველსა და არა თვითონ მავალი. კაცი, თუ საზოგადოება, რომელიც თვით არ მოქმედებს, თვით

საკუთარის თაოსნობით ჭირს არ ებძვის, მეტ-ნაკლებობისაგან დასწნას თვით არ ეტანება, თავის სვებედსა თვითონ არ იურვეს, — იგი ტვირთია, იგი მეტი ბარგია ამ ქვენიერობაზედ. კაცს, თუ საზოგადოებას არა ეძლევა-რა ამ წუთის სოფელში უბრძოლველად, გაურჯულად. მართო იგი შრომა, იგი გარჯაა ნაყოფიერი, რომლის საძირკველიც, ანუ სათავე საკუთარი თაოსნობაა და ძალ-ღონე კიდევ — საკუთარი მარჯვენა. არამც თუ საზოგადო საქმეში, კერძო კაცის ცალკე ცხოვრებასაც რომ დაგვივინდეთ, ვნახავთ რომ არსებობისათვის ბრძოლისა და ჭიდილში მართო იგია გამარჯვებული, ვინც თვით არის საქმის თაოსანი, საქმის ამჩენი და საქმის მოქმედიც; ვინც თავის თავზეა მართო დანდობილი და თავის საკუთარს მხნობას და გარჯას ჰსახავს წყაროდ თავისის ცხოვრების განკარგებისა და წინ წაწვივსად.

ეს თვით-მოქმედება, ეს თავით თვისით საქმის აჩენა, გაძღოლა და გატანა, რაკი ერთხელ ადფრთოვანდება და დაიძვრის, რაკი ერთხელ შეებმის ხოლომე ცხოვრების უდელში, მისი გამარჯვება, ძლევა-მოსილობით სვლა უცქველია. მართალია, ეს თვით-მოქმედება ხან-დის-ხან ათას ნაირ, მოსალოდნელ და მოულოდნელ მიზეზთაგან შეფერხდება ხოლომე,

მაგრამ ბოლოს კი მაინც თავისას გაიტანს და ამაშია მისი სიკეთე და ღირსებაცა. საითაც უნდა მიიხედოთ, რომელი ქვეყანაც გინდათ გასინჯოთ ყველგან ერთს უცილობელს ჭეშმარიტებას დაინახავთ: იგი ქვეყანა უფრო ბედნიერი, უფრო ღონიერი სულითა და ხორცით, რომელსაც თვით-მოქმედება გაძლიერებული აქვს და უოველის მოძრაობის სათავედ შეჰქმნია. პირიქით, საცა ვც თვით-მოქმედება გაღვიძებული არ არის, იქ კერძო კაციც ცალკე და საზოგადოებასაც საერთოდ ფერ-მკრთალია, უღონო და ცოცხალ-მკვდარი. თვით-მოქმედებას არამც თუ მართო პირ-და-პირი სარგებლობა მოაქვს ხორცისათვის, ამასთან იგი იმისთანა სკოდაც არის, საცა იწურთება უოველი მოზარდი, იზრდება ახალი თაობა, საცა მოზარდისა, ახლის თაობის ძალ-ღონეს ნაჭედის სიმტკიცე და სიმგრე ეძლევა, როგორც რკინას სამჭედურში. ამ მხრით თვით-მოქმედება ცალკე კაცისა, თუ საზოგადოებისა უებრო რამ არის და ვერაფერი ვერ ადგამს, მაგიერობას ვერაფერი ვერ გაუწევს კაცს არსად და არასდროს.

ერთი ამისთანა ნაყოფი თვით-მოქმედებისა ტფილისისა და ქუთაისის ბანკებია და მათის შემწეობით დაარსებული სათავად-აზნაურო სკოლები. იგინი ჩვენის საკუ-

თარის თაოსნობით არიან დაარსებული და ჩვენის საკუთარის ძალ-ღონით წარმართულნი. იქნება ბევრმა ნამეტანობა და გადამეტება შეგვწამოს, მაგრამ ჩვენ კი მაინც ამას ვიტყვი, რომ ბანკებსაც და მათის მეზობით არსებულ სკოლებსაც დიდი სასიკეთო მნიშვნელობა აქვს ჩვენთვის იმ მხრით, რომ იგინი ჩვენის თვით-მოქმედების შვილი არიან, ჩვენის თვით-მოქმედების ძუძუთი იზრდებიან და იკვებებიან. ჩვენდა სამწუხაროდ, ეს მნიშვნელობა მათი ბევრს ჩვენგანს გულსა და გონებაში ვერ მოუთავსებია, ვერ მოუნდებია და ამიტომაც არა ერთხელ რისხვითა და წყრომით გამოღამქრებულან ბანკებსა და მათს მნიშვნელობაზედ, არამც თუ ჩვენი დაბადის-ღობის პუბლიცისტები, არამედ მოღვექსნიც კი და მათ შორის სახელგანთქმულნიც არ ერიდებიან ბანკების ავად-სენებას და სახელის გატეხას. რისთვის და რად? სწორედ მოგახსენოთ, ბევრჯელ დაგვიკვირვებდით ამისთანა ამბავს და წყრომისა და რისხვის მიზეზი ვერ გვიპოვია, იმისთანა მიზეზი, რომელიც დამჯდარს და ნაფიქრს მსჯელობას ემსახურება.

ახალი ამბავი

* * ჩვენ შევიტყეთ, რომ კვირას 18 მაისს, საღამოს, არწრუნისეულ ბაღში (ბანკის ტერასაზე) მოხდება საგანგებო კრება ქართულ დრამატულ საზოგადოების წევრთა. კრებზე განიხილება საზოგადოების მმართველობის აზრი დრამატულ დასის შედგენაზედ ზამთრისთვის. სასურველია, რომ ამ სწლომას დაესწოროს ყველა ქართულის სტენის მოყვარული. ქართული თეატრი ეწლა იმ მდგომარეობაშია, რომ არ შეიძლება არ ვისურვოთ იმის განახლება, იმის გაუკეთესობა საზოგადოების საშუალებით, მხოლოდ საქირა კი ჯერ დაფიქრდეთ, აქვს თუ არა რამე ღონისძიება დრამატულ საზოგადოებას, რომ ეს მძიმე ტვირთი იკისროს.

* * შაბათს ღამეს, მიხეილის ქუჩაზე, საათსაზოვის სახლებში ცეცხლი გაჩნდა და სულ ერთიანად დაიწვა წყლის-პირას წისქვილი. ეს წისქვილი დასველებული ყოფილა «სალამანდრას» საზოგადოებაში 44,530 მ. ცეცხლი გაჩნდა ღამის 12 1/2 საათზედ; ვიდრე ხალხი მოგროვდებოდა, წისქვილი თითქმის დაიწვა კიდევ. როგორც ამბობენ, ცეცხლი გაჩენილა მესამე სართულის პატარა ოთახიდან, სადაც ღამპარი ნთებულა. ხუთივე საფეხვი დასქდა და წერილ-წერილად დაიძვრა, წისქვილში მომუშავეთ

ფელეტონი

სატყუო სამე ჩაწერი

ჩვენის გაზეთის მკითხველებმა იციან, რომ სახელმწიფო ქონებათა სამინისტროს განუზრახავს ტყეთა მართვა სხვაფრივ შეიცვალოს კავკასიაში. ადგილობრივმა მწერლობამ ყურადღება მიაქცია ამ ამბავს და «ივერიამ» ცალკე წერილი უძღვნა სატყუო საქმეს*). რადგანაც ეს საგანი ღირს-შესანიშნავია და კერძოდ ქართველებისათვის მეტად დიდი მნიშვნელობა აქვს, ამისთვის საგნის განხილვას ხელ-მეორედ უნდა დავუბრუნდეთ.

როგორც ჰსჩანს, სახელმწიფო ქონებათა სამინისტროს ჰსურს სატყუო მარჯების და ტყის მცველთა რიცხვი შესცვალოს, მოხელეებს ჯამაგირი და საუღლუფო მოუმატოს... წინანდელზედ 17 მაზრა მეტი იქნება, ხოლო ტყის მცველთა რიცხვს მოემატება 239 კაცი. თუ სამინისტროს პროექტი მიღებულ იქნა, სატყუო მართვის შეცვლა კავკასიაში და კერძოდ საქართველოში აწინდელის სატყუო მოხელეობის შეცვლა იქნება, სხვა არაფერი. ამ გარი ცვლილება

უშველის საქმეს, თუ არა — მომავალი გვიჩვენებს. ხოლო ეწლა შეენიშნავთ, რომ ჯერ-ჯერობით სხვა-გვარი ცვლილება სამინისტროს შეუძლებელ და უღროო საქმედ დაუნახავს. ამის პირველი საბუთი უნდა მოიძებნოს იმ საზოგადო ბიუროკრატებურს შეხედულებაში, რომელსაც ჰსწამს, რომ ყველა საზოგადოებრივის საქმის ხერიაანად მართვა მოხელეების აუკარგანობაზედ არის დამოკიდებული და თუ სატყუო საქმე ჩვენში კარგად ვერ მიდის, ეს იმიტომ, რომ მოხელეები ცოტანი არიან, ჯამაგირი საქმე არა აქვთ და თანამდებობას ვერაფრად ვერ ასრულებენო. მეორედ — სხვა-გვარს ცვლილებას ეწინააღმდეგება თვით საქმის გარემოება. აწინდელის სატყუო წესდების სიტყვით, ტყეთა მართვა კავკასიაში და საქართველოში სახელმწიფო ქონებათა გამგეობის საზოგადო კანონს არ უნდა ექვემდებარებოდეს, რადგანაც სატყუო საქმე ჯერ განუწყობელია და განუწყვეელი. კანონი ამბობს, რომ საქმე ჯერ უნდა ცნობილ იქნესო, ადგილობრივი ვითარება და ხალხის მოთხოვნილებანი უნდა გამოიკვირონ და მერე შეიძლება საზოგადო წესდების დაარსებაცო (СВ. Зак. т. VIII, ч. 1, ст. 407, 408). ამ აზრს წუნს ვერაინ დასდებს და თუ ჩვენ ზემოდ ვსთქვით, «სხვა-გვარი

ცვლილება სამინისტროს შეუძლებელ და უღროო საქმედ დაუნახავს», სწორედ კანონის მიხედვითა ვსთქვით. მართალიც არის. ჩვენში ჯერ სახელმწიფო ტყეები არ არიან გამოიჯნულნი არც შინაგანად და არც გარეგანად, წესი სატყუო მეურნეობისა არ არის გამოკვლეული, ადგილობრივ მკვიდრთა განსაკუთრებული მდგომარეობა ცოტად არის ცნობილი და ამისათვის ძირითადი ცვლილება სატყუო-გამგეობისა მოუხერხებელია. თუმცა ყოველივე ეს ასეა, მაგრამ სატყუო გამგეობა ჩვენში მაინც ისევ სატყუო წეს-დებულებას ემორჩილება მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ აქ ადგილობრივს სახელმწიფო-ქონებათა გამგეობასაც თავისი საკუთარი უფლება აქვს (т. VIII, ч. 1, ст. 409). რადგანაც გარეგანი განწყობილება ამ გამგეობისა საქართველოში ისეთივეა, როგორც მთელს იმპერიაში (ст. 103, 104), ამისათვის ორიოდ სიტყვა ამ გარეგანს განწყობილებაზედ მეტი არ იქნება. რადგანაც თვით კანონი ბანებს, რომ ჯერ უნდა ცნობილ იქნას ადგილობრივი ვითარება და აქაურთა მკვიდრთა მოთხოვნილებანი და მერე შეიძლება საზოგადო წესდების დაარსებაცო, — ჩვენც, ჩვენის შეძლებისამებრ, შევეცდებით ვც ადგილობრივი ვითარება და მკვიდრთა მოთხოვნილება აენუს-

ნობ აქ და გამოვიკვილოთ და მით ცოტად თუ ბევრად ხელი მოვუშართოთ კანონ-მდებლის სურვილსა. (არსებითი ხასიათი აწინდელის რუსულის სატყუო წეს-დებულებისა მდგომარეობს იმაში, რომ იგი წეს-დებულება ბიუროკრატებურად არის მოწყობილი და თითონ სახელმწიფო განაგებს სახელმწიფო ტყეების საქმეს, — საზოგადოებას, ადგილობრივ მკვიდრთა არა ვითარე მონაწილეობა არა აქვთ ამ საქმეში, სატყუო წესდებულება და მოხელეობა ზემოდამ მართავს საქმეს და ქვემოდ მხოლოდ მორჩილება და ბრძანების აღსრულება სუფევს (ст. 17—27). ვერც წოდებული სატყუო დეპარტამენტი თვისის ღირეკტორით და ზედა-მხედველით, მეტყვეთა წუობა (корпусъ дѣшничихъ) შეადგენენ უპირველესს დაწესებულებას და მოხელეობას (ст. 28—32) და მათ კიდევ თავს ადგია სახელმწიფო ქონებათა სამინისტრო. ტყის მოშენება, სატყუო მეურნეობა, ტყეთა დაცვა და მხედველობა, ერთის სიტყვით, ყოველივე სატყუო საქმე მმართველობის მოხელეებს ეკითხვის და საყურადღებო კიდევ ის არის, რომ წმირად საზოგადო კანონი კერძო პირთა და საზოგადოებათა სატყუო გამგეობაშიც ერევა. ამ გვარი მოწყობილება ახალს არაფერს წარმოადგენს, იგი სრულიად ეთანა-

*) იხ. «ივერი» 1886 წ., № 23.

მხოლოდ მაშინ გაიგეს ცეცხლის გაჩენა, როდესაც ცეცხლმა იმ ოთახამდე მიახწია, სადა მათ ეძინათ და ბოლით სულ შეგუბებულნი გამოფხიზლდნენ, დაფეთიანებულბმა ფანჯარას მიჰმართეს და ისე გადაიჩინეს თავი, თორემ სულ ერთიანად შიგ ამოიწოდნენ. ამ დროს წისკვილის პატრონი საათსაზოვი ფოთში ყოფილიყო. ეს წისკვილი ტფილისის ერთი საუკეთესოა წისკვილთაგანი იყო.

* * * როგორცა გვეჩვენებს, თიანეთის მახრის, სოფ. მატანში აღმოჩენილა ავი სენი. ეს პირველი მაგალითი არ არის თიანეთის მახრაში და მით უფრო სამწუხაროა, რომ ეს მახრა განთქმულია თავისი ძველებურის ცხოვრების სიწმინდით. პოლიციამ ყურადღება მიაქცია ამ სენს და ადგილობრივი ფერწილი გაგზავნა მატანში ავი-სენის მოსახსობლად.

* * * იქიდანვე გვეჩვენებს, ერწო-თიანეთში ხშირის წვიმების გამო მოსავლის იმედი ისეთი არა აქვთ, როგორისაც ვაზაფხულის დამდგესა ჰქონდათ.

* * * ფშვიღები გვეჩვენებს, რომ არაგვეხილი ჩაუტყდა ერთს სომეხს და დარიჩხოვო. ამას გარდა, ჩვენ მხარეს ოთხჯერ სეტყვა იყო. მოსავალს კარგი პირი უჩანსო.

* * * ქუთაისიდან მოუწერიათ: 5 მაისს დილით ადრე ცეცხლი გაუჩნდა იმ სახლს, რომელშიაც არის მოთავსებული ქუთაისის მომრიგებელი სასამართლო. ცეცხლი უცრად მოედო მთელს სახლს. დაიწვა კანცელიარია და მასთან მრავალი საქმეებია.

* * * ზოგიერთა ჩვენის ცხენის რკინის-გზის კონსტრუქტორების საქციელი სწორედ რომ წრეს გადასულიაო, სწერს «ახ. მიმოხ.» 9 მაისს, საღამოს რვა საათზე, ვილაც ბ-ნი ს. ჩაჯდა ცხენის რკინის-გზის მატარებელში იმ მიმართულებით, რომელი-საც იმის დროს (XVIII საუკ.) პირველი ადგილი ეკიზა ევროპიულს მეცნიერებაში. ჩვენ ვამბობთ ეგრედ წოდებულს პოლიციურს მიმართულებებზედ (полицейское государство, polizeistaat). ხოლო ეს მიმართულება, სხვათა შორის, დიდს ყურადღებას აქცევდა ხალხის მოწინავეს, სკდობლობდა სხვა-და-სხვა ღონისძიება აღმოეჩინა ხალხის გასამრავლებლად. ევრონებთ, ვახტანგსაც ეს პოლიციური მიმართულება და ხალხის გამრავლება უნდა ჰქონოდა აზრად, როცა ლაპარაკობს სატყეო საქმეზედ: «მთა და შებნა ამისთვის არ დაეჭირვის, რომ თუ ბარის კაცი სახლს არ აშენებს და შებნით არ დარჩებიან, ქვეყანაზედ შენობა მოაკლდებიან» (იქვე მუხ. რომბ), ე. ი. ტყის და შებნის ხმარება რომ დაუშალოთ, ხალხი აღარ გამრავლდებოდა... (რუსულს თარგმანში — уменьшится население).

მკითხველი თითონაც ჰხედავს, რომ ჩვენი ძველი კანონ-მდებლობა სკდობდა, როცა ხალხის გამრავლებას ამყარებს ტყის და შებნის თავისუფალს ხმარებზედ; არა, ხალხის გამრავლების მიზეზი ბევრი სხვაა, მაგრამ აქ ხომ ეს არ არის საჭირო, — შესანიშნავი ისაა, რომ ჩვენი კანონ-მდებლობა ტყის ხმარებას არავის არ უჩრდა

ბელში სასტუმრო „გრანდ-ოტელთან“ და მაშინვე (როგორც გვარწმუნებდა) ფული მისცა კონსტრუქტორს ერენის მეინდამდე წასვლისათვის. კონსტრუქტორმა № 5 ხელ-მოკრედ დაუწყო ფულის თხოვნა და როდესაც ის არ დათანხმდა მეორედ გადაეხადა, კონსტრუქტორმა ჰქრა ხელი და მატარებელიდან გადმოვიდა: საბრალოდ გაქანებულის მატარებელიდან დედა-მამაზე ბარჯანი მოილოო. ამ საქმეში პოლიციაც ჩაერიაო.

* * * გაზ. «ახ. მიმოხ.» სწერს, რომ მატარებელი, რომელიც 9 მაისს საღამოს ბათუმიდან ტფილისში მოდიოდა, რკინის-გზის სადგურთ გერანსა და დაღვიანის შუა მსათით დადგინაო. მიზეზი ის იყო, რომ ამ ადგილებში რკინის-გზის ლიანდაგი წვიმას დაეზიანებინა და შეაკეთესო.

* * * გაზ. «კასპში» სწერს, რომ ამ წამად აქ ბაქოში სპარსეთიდან შეუწყვეტლად მოდის ხორბალიო. ამ უკანასკნელ ორ-სამ დღეში თითქმის 50,000 ფუთამდე მოუტანიათ ჯერაო. ეს ხორბალი სულ სამზღვარ-გარეთ იგზავნებაო. ამას წინადა ერთმა ბაქოელმა სპარსეთში 60,000 ფუთი ხორბალი იყიდა და სამზღვარ-გარეთა ჰგზავნის გასასყიდლადო.

* * * 4 მაისს რკინის-გზის სადგურთ კიურდამირსა და ჰავირს შორის დაუტერიათ 12 წლის ბიჭი, რომელიც ლიანდაგს ბურღებს აძრობდა თურმე. ორ-სამ ალბას ამოეძრა კიდევ ბურღები, როდესაც რკინის-გზის მოსამსახურე ზედ მისწრობია და დაუტერია (გაზ. «კავკასი»).

* * * 11 მაისს, პოლიციის I განყოფილებაში, ოღონისკის ქუჩაზედ მიუგდია ვილაც ყმაწვილი-ქალი, რომელიც, როგორც ეტყობოდა, სულ ერთის ვეირის დაბადებული იყო. ყმაწვილი საბავბო ინსტიტუტშია გაგზავნილი.

* * * 11 მაისს, პოლიციის I განყოფი-

ლაგს, უარ-ჰყოფს ყოველ-გვარს სატყეო ზომას, მხოლოდ შემდეგის პირობით: თუ მთის პატრონი, ერთი სანადირო ალაგი ყოჩაღლად ჰქონდეს, იქ არ მოაქრეინოს. რადგანაც კანონი სახელმწიფო ტყეს ასე უტყუროდა, ამისათვის მან არც ტყის მოპარეა იცის იმ სახით და ფორმით, როგორც აწინდელს სატყეო წეს-დებულებებში ვაჯულობთ. «საზღაური» ანუ ჯარიმა დადებული იყო იმ დამნაშავესათვის, ვინც სხვის კაცისაგან მოქრილს, დამზადებულს ხეს პატრონის შეუტყობლად წაიღებდა (მუხ. სმხ). საბუთი ცხადია: მოჭრას, და-მკვადებს შრომა უნდა და შეუტყობ-ღობა კიდევ ქურდობის ერთი ელემენტაგანია. ეს თავისებური შეხედულობა მოჭრადის და დამზადებუ-ღობს ხის წაღებაზედ ლოგიკური და-სკვნა იყო კანონ-მდებლის საზოგადო-აზრისა ტყის დანიშნულობაზედ. რაკი კანონ-მდებელმა ერთხელ იცნო ტყე საერთო საკუთრებად, უნდა უარ-ყოფის მოჭრა ტყეში შეუტყობლად, ქურდულად და კიდევ უარ ჰყო. მეორედ დასკვნა საზოგადო აზრისა ისევ თავისებურად გამოიხატა ჩვენს კანონში. — კანონმა უარ-ჰყო ეგრედ წოდებული ტყის გაკაფვა, ტყის გაჩეხა (порубка), ის იურიდიული მოვლენა, რომელიც შედგა აწინდელი სატყეო წესდება ასე ვრცლად ლაპარაკობს

ლევაში, ვერაზედ დაიქცა აგერანა იმის გამო, რომ აგერები რიგზე არ იყო შეწყობილი და ცეცხლიც მეტის-მეტად გაჩაღებინათ. ნანგრევს ქვეშ მოჰყვა ტფილისის მცხოვრებელი ზაქარია შავდიაშვილი, რომლის გვამიც ნათესავეს გარდაეცა დასამარ-ხავად.

* * * 11 მაისს, პოლიციის მე-10 განყოფილებაში, პოლიციის მოხელემ კაპრანოვი დაიჭირა ტფილისის მცხოვრებელი ალექსანდრე ვარონინი სხვა-და-სხვა გვარის ნივთებით, რომელიც 9 განყოფ. მცხოვრებელ გუბერნიის სერეტიარის სპირიდონ სიმონოვის სადგომიდან იყო მოპარული.

* * * შავაზენა წვიმამ, რომელიც 11 მაისს მოვიდა, ზევს ადგილას ქალაქში გორე-ბიდამ ქვეშ ჩამოიტანა და ალაგ-ალაგ კიდევ ნიაგვარამა ოხრილები გააგვთა.

დამაკვირდი!

ერის სიდიდის საწყისი დიტერატურა.

მეონარი კაცი ჭიფანგავს თავის სიტყვებს, შრომის მოყვარე კი სწავლავს.

კაცის გაბაზრება — თვისებაა სულელისა, პირ-ფერობა თვისებაა მონისა.

გაყოფის ღვინო მსწრაფნამ ვითად მოაგოს ძეხნითა? ჩაგლილი წყალი ვინ სასა ამონაბრუნს ეხნითა?

კაცმა ჭრჭვა: თქმულა ბრძენთაგან, — საწუთრო კაცს არ ინდობსო: ნუ მოინდომებ სამოყვროდ, არც გიმძობს, არცა გიდაბნობ, თავს მოგანსვენებს სიწმინდით, ძაღლივით არა წმინდობსო.

დემეტო, ვინ მისწავლეს შენგან ქმნილს, მის ფერ-რთავლეს შეგებებს!... სინაქლეს აქრობ ნათელით, სიკვდილით ჰბადავ ცხოვრებას!

და რომელსაც ასეთს დიდს ყურადღებას აქცევს. ეს იმას როდი ნიშნავს, რომ ვითომ კანონმა არ იცოდეს იურიდიული ცნება: გაჭაფვა, გაჭეხა, არა, ჩვენმა კანონმა იცის ეს ცნება, მაგრამ ტყის შესახებ კი არა: აღკრძალოლია და დანაშაულობად აღიარებული მხოლოდ კულტურულ-ღობს ხის გაკაფვა, გაჩეხა, ე. ი. იმ ნაირის ხისა, რომელსაც განცალკევებული და განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ერის ცხოვრებაში. ჯერ ისევ აღბუღას სამართალი ამბობს, რომ ვინც სხვის ეწინაშე ვაზე-ბი მოსტრას და ნაყოფიერი ხე (ხეხილი) გაჭეხნოს, «კრულ და წყეულ და შეჩვენებულ იყავნ კაცი იგი ცათა შინა და ქვეყანათა ზედა» (მუხ. რომ). შემდეგში ვახტანგმა, რომელმაც, როგორც მოგვსწენებდა, ბევრი რამე გადმოიღო აღბუღას კანონიდან, თავის სამართალში აღიარა მხოლოდ კულტურულის ხეების გაკაფვა და მხოლოდ იგი ჩასთავლა დანაშაულობად, — «რამთონიც ვაზი მოსტრას, იმთონი ავაზი მისცეს» (მუხ. რბთ.), «ვარგთვე ხაღა თუ ხახმარი ნერგი ან მოუტრას, ან მოუკაფოს, შუას კაცთ გასინჯვით და დაუსებით, როგორც თქვან და ღირდეს, ისრე პასუხი ვასცეს» (მუხლ. რყ); ტყის გაკაფვაზე კი ერთი სიტყვაც არ არის მოხსენებული... ჩვეულებრივი მკით-

დაბაღ სოფელი

(მოწერილი ამავე)

რაზა, 1 მაისს. 1881—1882 წელთ გვალვამ და ამასთან სეტყვამაც ისე დააზარაბა რაჭის მუშა ხალხი, რომ დღესაც ვერ დაუსწევია თავი მაშინ აღებულ ვალბისაგან.

1882 წელს იშვიათად მოიქნებოდა მთელს რაჭაში ისეთი გლეხი, რომელსაც არა თუ მთელი წლის, 3—4 თვის სასრდო ჰქონდა. ამის გამო გლეხი იძულებული იყო აეღო ვალი მუცა, მანათზე მანათი სარგებელი და წასულყო სიმიდის სუადალად ქუთაისისა ან კავკასიანს. აქვს ათას ნაირი წვალება და დაბრკოლება უნდა გამოეყინა: ვისაც თავის საკუთარი ცხენები ჰყვავდა კიდევ კარგი, ვისაც არა—ათს შუურს რომ ფუთს სიმინდში აძლევდა, სამი ახალი მოტანს უჭედებოდა. ეს კიდევ არაფერი, რადგანაც რაჭაში საზოგადოდ გლახს გლეხები და ადგილ-ადგილ ისე გაფუჭდება ხოლმე, რომ უფლად მოუხერხებელი არის საზაღნანმა ცხენმა გაიაროს, სავლადაც გლეხებს რამდენსამე მანძილზე უფრგით სატარებლად უხდებოდათ სიმინდის ტომრება. ასეც მომხდარა სიმინდ, რომ საზაღნანის ცხენებმა კიდევ უკადავრდნილან და გულ-სულ-დაკრეფილნი გლეხები დაბრუნებულან თავიანთ სასლში ხელცარელები.

მე მოვიყვან ზოგიერთს ცხობებს შესასებ რაჭველის გლეხების ვალბისა, სადაგანაც, ცოტაც არის, მკითხველი შენიშნავს რომ 1881 წლიდან ოთხის წლის განმავლობაში ხალხის კვონამიური მდგომარეობა თან-და-თან უკან მიდიოდა. (რაჭაში 60,000 მცხოვრები ითულება). რაჭაში ორი პრისტიკაი სასამართლოა, რომელთაც მინდობილი აქვსთ ვალბები სასამართლოს გარდაწვევით ვალბის ძალით გადასადგინონ, რადგანაც მოკლეები ნუბით არ ისდიან, ამათი წლიური ანგარიშებიდან ჰსხანს, რომ შემო-

ხველი იფიქრებს, რომ თუ კანონი არას ამბობს ტყის გაკაფვაზედ, ტყი-დამ შემის მოპარეაზედ და სხვა ამ გვარზედ, ეს ალბად იმიტომ, რომ ვითომ კანონმა არ იცის ტყის საკუთრება და თვით ტყე ისეთ საგნად მიანია, რომელიც იურიდიულად არ განიმარტებაო. მაგრამ ამ ნაირი აზრი საფუძვლიანი როდია. პირველად, რომ ჩვენს კანონს შემეშავებული აქვს საზოგადო ცნება საკუთრებისა, მეორედ—ტყის შესახებ კანონიც აღიარებს საკუთრებას და რომ ეს ასეა, სწანს, სხვათა-შორის, იქილამაც, რომ სამნის მოგლეჯისათვის კანონი მომგლეჯს ხელის მოჭრას უჭადის (მუხ. სმხ); იხილევ გვრეთვე მუხ. სმ. სიგლის წართმევაზედ). არა, ჩვენმა კანონმა იცის ტყის საკუთრება, მაგრამ ეს საკუთრება თავისებურია, ხალხის საკუთრებაზედ დამყარებული და მასთან შეთანაბრებული. ჩვენის აზრით, ზემოდ ნაჩვენების მიმართულების გარდა, ორი უმთავრესი გარემოება ხელს უწყობდა ამ მართლაც და საყურადღებო მოვლენას. ჯერ ერთი ესა, რომ საქართველოში ტყეები ბლომად იყო და თვით ჩვენი მოსისხლე მტრები საქართველოს „მთა-ტყის ქვეყანას“ უწოდებდნენ, ამის გამო ხშირად ვერა ჰბედავდნენ შემოსევას... და ქართველს თუ რამე უხვად აქვს, იმის დაზოგვა ხომ არ იცის... მეორე ისა,

სულით სისრულეში მოსაყვანად აღსასრულელები იფურცლები:

- 1) 1881 წელს 89,113 მანათისა.
- 2) 1882 — 103,268 მ.
- 3) 1883 — 130,061 მ
- 4) 1884 — 140,061 მ
- 5) 1885 — 108,700 მ.

ამ ანგარიშსაგან შეიტყუება რიცხვი მხოლოდ იმ ვალბისა, რომელნიც პრისტიკების ძალ-დატანებით გარდაუსდგინებიათ. მასთანავე იმ ვალბის რიცხვი, რომელსედაც არც სახივარი, არც პრისტიკაი არ დასწავრებიათ იფლას ჰატრანესს, ერთი ათად თუ არა, ერთა სუთად მეტი მინდ უნდა იყოს.

ერთი უმთავრესი სასასრი ჩვენის კვონამიურის მდგომარეობის განკარგებისა არის კარგი ტყეები.

როგორცა სწანს, ამ ბოლო დროს მთავრობამაც ვერცხანი ყურადღება მიაქცია რაჭის ტყეს. ამ დღეებში ორი ინიციური მოვიდა და ამირებენ ივრისიდან «ოსეთის სამსკდრო გზის» შეკეთებას. ეს გზა, რომელიც აერთებს ვლადიკავკასიას მახრას ქუთაისის გუბერნიისათნ და მოდის შუაგულს რაჭაზე, უნდა გაგანიერდეს და გაკავდეს, ამას წინედ ვა-ცნობე მკითხველებს, რომ მისისთვის ქუთაისიდან ონამდის ფოსტის გამართვს ველთ მეთქი, მაგრამ, როგორც ზემოხსენებულის ინიცირებას სიტყვებიდან სწანს, სანამ გზა არ გაგანიერდება, არც ფოსტა გაამართება.

ფოსტა და ტელეგრაფი — ეს არის სხლა პირველი სანატრელი საქმე რაჭისთვის.

წინა წერილშიაც ვთქვი, რომ უმეტესი საწილი რაჭის მცხოვრებლებისა სხვა-და-სხვა კავკასიის ქადაგებებს და სოფლებში დაბარება სასრდოს მოსამოკლად; რაღა თქმა უნდა, ამისთანა ხალხისთვის მეტის-მეტად საჭიროა ფოსტა და ტელეგრაფი. სწინად მოხდეს ხოლმე, რომ რაჭველს გლეხს იმისთანა დროს მოსთხოვნ რამე გარდასახდა, რომ გროში არა ჰქონდეს ჯაბუში, მაშინ ამ სიტყვებით სთხოვს მოსკლეს: „შენი მუხლების ჭირბი, ორი კვირის ვადა მომე-

რომ საქართველოში განსაკუთრებულ-მა ეკონომიურმა წეს-წყობილებამ შექმნა და აღლორძინა ეგრედ წოდებული სახსო ბუნებრივი მეურნეობა. ჩვენმა სახელმწიფომ ნაკლებად იცოდა ფულბერივი მეურნეობა; ხაზინის სიმდიდრეს უფრო მამულის შემოსავალი შეადგენდა და ამისათვის სახელმწიფოს დიდი ყურადღება ჰქონდა მიტყეული იმაზედ, რაც ბუნებრივს სიმდიდრეს ჰბადავს; მიწათ-მოქმედება, პირუტყვთ მოშენება და სხვა ამ გვარი წარმოება — აი რას უფრო ესარჩლებოდა ჩვენი ძველი სახელმწიფო მეურნეობა, — ბალახი კაცს ამიტომ არ დაეჭირვის, რომ ხელმწიფეს ცხე-არის საბალახე ეძლევის და ძროხის ნახრის თავი... „მთა და შებნა ამისათვის, რომ... ხელმწიფეს ლაშქარ-ნადირობა დაკლდების“, „სადაც ხელმწიფე წყლისა რუს ვაიტანს... პუ-რის მოსავლისათვის იქს, რომ კო-დის პური არ დაკლდეს“ და სხე. (მუხ. რომ-რობ), ხოლო სადაც სახსო მეურნეობა ბუნებრივია და თვით ხალხის ეკონომიური ცხოვრება მოშორებულია აწინდელს ფულბერივს სიმდიდრეს, იქ სახსო საკუთრება-საც, მიწა-წყალს, მთას და ბარს განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს. სწორედ ასეთი მნიშვნელობა ჰქონდა ჩვენში ტყესაც და კიდევ იმიტომ კანონმა სახსო ტყე თუმცა სახელმწი-

მარტობიდან აღვიდა ვერ გამოვა. ჩვე-
ნადა, ამოპენ ნემსები — გინდოდა
შეკრებილით სფერანგეთსა, მაგრამ
იმან არ დაფასა ეს და უმადურად გვემ-
ტვირა. ამიტომ ჩვენ იქ მივიქცით, სა-
ცა სქემიანს ზოლიტიკას ადგანანა.

დეგემა

10 მაისს

ათონა. ტრანკუილსა სიჭკვა ზღა-
ტაში, რომ სამსჯღვარსე ჯარები
ერთმანეთს შეეჯახნენ რადგან შეც-
დომის გამოც. ოსმალებისა სჯელ-
ნი გვანწყნებებს, რომ ზორტას ანა-
ვითარი მტრული განსწავლა ანა-
ჩქესა.

სტამბოლი. ზორტამ დაჭკვანა
ცირკულარად და ამოხსნა, რომ სსჯღვ-
არსე ჯარები ერთმანეთს შეეჯახნენ
შემთხვევითად და ამ მასეხით, რომ
ბერძენთ თარეში სსჯღვარად იქცე-
დნენ. ოსმალთ მხედართ-მთავართ
ნაბძანები აქვთ, წინანდებურად მსო-
ლოდ სამსჯღვრება დაიცვან.

11 მაისს

ნიკოლაივი. გუშინ დილით მათ
იმპერატორებით უდადებულესობათა
წინაშე წარსდგნენ სსჯღვარად-
ბუტყები, შემდეგ ჯარნი იქმნა უმა-
ღლესად დათვალაებულნი. ზარდის
შემდეგ მათ იმპერატორებით უდა-
დებულესობათა ინახულეს სამხედრო
საგანდ-მეფეთ, მძიმედ-აგანდ-მეფეთ
მთქმელად ებანსენ; ინახულეს აგრე-
თვე აღქმნანდრეს გემნასა და მს-
რამის სსჯღვრება გემნასა. მათ უდა-
დებულესობათ გზასე დად-მალა ხალ-
ხი აღტყვებით მიეგება. მეფეთე სსა-
თი რომ დაიწყო, მათ უდადებულეს-
ობათა თანადანწრებით, დაიწვეს
აგება ერთის კრეაქრის და სმის
საკანონებო ნაგისა. ოთხს საათსე
საერო სსჯღვარებლან თქმითა და ურას
ძახილით, სსჯღვრებად მარჯვად და
დასუბკლებრავ ჩაუშვეს წყალში
ჯაჭუნანს ხომალდი „ეკატერინა II“.
ეს ხომალდი ზარდელი ჯაჭუნანს ხო-
მალდა, რომელიც ნაკლავებში იქმ-
ნა აგებულა რუსების სელახსების
მიერ და გაკეთებულა რუსულან მს-
ხალისაგან. 8 საათსე სსჯღვრება
სადალი იყო გამართული. სადალად
მიწვევულნი იყვნენ: ადმირალი, უფ-
როსნი მხედრენი, თავად-ანახურთ
წინამძღვრნი და ქალაქის თავნი ნი-
კოლაივისა და ოდესისანი, 12 1/2 სა-
თსე მათი უდადებულესობანი წაბ-
რმანდნენ ნაკლავებდა.

დედს უმადლესად ებოძათ: გამტე-
ბულს ზღვართა სამანსტროსს აღმა-
წის ნიშანი აღქმნანდრე ნეკელისა
და უფროსს კომანდარს ფლოტისს
და შაჰ-ზღვარს და კანაის ზღვის
ნავთ-სადაგურებისს — ნიშანი თეთრი-
სა ანწივისს.

პარიში. დან-კარლსმა გამან-
სადა, რომ წინანდმდეგა გან აღ-
ტონს 13 ადარებისს ანანის კო-
რდალდა და თან დაუმატა, რომ
თავის დღეში ხელს არ ავიღებ და
არ გიტყვო, ანანის ტანტი მე არ
მეკუთვანსა.

ლისაბონი. გუშინ დაიწერეს
ჯარნი მემკვიდრე ზრინცმა ზორტუ-
ტალიანსამ და ზრინცსსამ აქელა
ორღვანისსამ.

საკალმენდარო სომხანი

ქრისტეს აქედ ჩუგ (1886) წელიწადი.
ქვეყნის შექმნილამ 7394.
ქველი ინდიქტიონი მე-14,
ამისი ქორონიკონი — უოზ=478
წელი. დაიწყო 1408 წ. და თავდება 1940 წ.
ახალი ინდიქტიონი მე-4,
ამისი ქორონიკონი — მ=42 წე-
ლიწადი. დაიწყო 1844 წ. და თავდება
2376 წ.
1886 წლის ზედ-ნადები—3.
ამალღება — 22 მაისს, სე ლის-
წმინდის მოსვლა — 1 ივნისს, ამავე თვის
9-დამ იწყობა ჰეტრე-ვაკლობის
მარცხა. ეს მარცხა 1886 წელს 2 კვირით
და 6 დღით არის.

მაისი 31 დღით არის

13 დღე სამშაბათი წმ. ქალწულ
მოწამე გლიცერია; ღირსისა ევთიმე ათო-
ნელისა, რომელმაც ქართულად სთარგმნა
სამღებო წერილი. კათ. სერგეისა ეპისკ.
მუსულმ. 22 დღე თვისა შაბათს 1303
წლ. ჰიდრისა. ქეშმარიტი შუა-დღე 11—
56—40. ტფილისში მზე ამოდის 4—32;
ჩადის 7—22. მოვარე ამოდის 12—21 წლ.
ჩადის 10—39. მოვარე 23 დღისა არის.

14 დღე ოთხშაბათი წმ. მოწამე
ისიდორე და მესიმესი, შობამ. უმაღ. მარია
პავლოვისა, კათოლ. წმ. იოანესი, ბონიფა-
ციისა. ბოლო წარისნი მოვარისა. ქეშმარი-
ტი შუა-დღე 11—56—46 ტფილისში მზე
ამოდის 4—31. ჩადის 7—23. მოვარე
ამოდის 12—53 წლ. ჩადის 11—41.

15 დღე ხუთშაბათი ღირსისა პა-
ქსიმია დიდისა, დაგვირგვინდება ხელმოწევი
იმპერატორისა და ხელმოწევი იმპერატრიცი-
სა. კათ. სოფიისა, პლატონისა და ცეცი-
ლიისა. ქეშმარიტი შუა-დღე 11—56—53.
ტფილისში მზე ამოდის 4—30; ჩადის
7—24. მოვარე ამოდის 1—23 წლ. ჩადის
0—46.

16 დღე შარაკვევი. ღირსისა თე-
ოდორესი. კათ. იოანესი და რიგინისი. ქე-
შმარიტი შუა-დღე 11—57—0. ტფილისში
მზე ამოდის 4—29; ჩადის 7—25; მოვარე
ამოდის 1—51 წლ. ჩადის 1—39.

17 დღე შაბათი წმინდა მოციქულის
ანდრონიკისი, სტეფანესი. კათ. პასხალისა
და ვერონიკისა. ქეშმარიტი შუა-დღე 11—57
—8. ტფილისში მზე ამოდის 4—29; ჩა-
დის 7—26. მოვარე ამოდის 2—14 წლ.
ჩადის 2—41.

18 დღე კვირა. წმ. მოწამე თეო-
დოტე ანკურელისა, წმ. ალექსანდრესი და
7 ქალწულთა, წმ. დავითისა და მისა მი-
სისა ტარიჩანისი. კათ. ერიკისი.

გენ. ლეიტ. კნორინგმა ტფილისში შეკ-
რიბა პირველი წოდებათა კაცი ქართველთ
ერისანი და სოფელნი მამასხლისნი და
ნებისამებრ იმპერატორის ალექსანდრე 1-სა
გამოეცნა: თავით ნებით და ერთ-ხმად
მიიღეს თუ არა სამუდამოდ ქვეშევრდობა
რუსეთისა? 1801 წელს.

ქეშმარიტი შუა-დღე 11—57—16. ტფი-
ლისში მზე ამოდის 4—28; ჩადის 7—27.
მოვარე ამოდის 2—54 წლ. ჩადის 3—41.

19 დღე ორშაბათი. მოწ. პატრი-
კისა. კათ. ჰეტრე ცელსტინისა.
დარეჯან დედოფლის რევივა და გუ-
ლენით ქართლი გაუფილ იქმნა პატონის-
შვილთა შორის 1793 წ. ქეშმარიტი შუა-
დღე 11—57—24. ტფილისში მზე ამოდის
4—28; ჩადის 7—28. მოვარე ამოდის
3—28 წლ. ჩადის 4—44.

მ ა შ ა ნ დ ა .

გამოსადეგი ცნობანი.

1 მაისიდან 1-ლ ივნისამდე.
ადგილობრ. შური 1-ლის სარისისა. 5 კ.
2 2 1/2 >
ჯვარის მამის შური თანისა და ღვკაში
1-ლის სარისისა . . . . . 4 1/2 >
მე-2 სარისისა . . . . . 3 1/2 >
მე-3 — . . . . . 3 >
ძრისის ხორცა 1-ლის სარისისა. 8 >
2 — . . . . . 7 >
ჩაღვარე და ცალკე ამოტრიალი
სუკი . . . . . 14 >
ცხვრის ხორცა . . . . . 9 >

მიმოსვლა რეინის გზისს.

ტფილისიდან გადის ბათუმს 8 ს. ჯ 35 წ. დ.
ბათუმიდან მოდის — — 10 ს. ჯ 25 წ. დ.
ბაქოში მიდის — — 10 ს. ჯ 45 წ. დ.
ბაქოდან მოდის — — 8 ს. „ — „ დ.

ტფილისსა და სურამ შუა.

ტფილისიდან გადის 3 ს. ჯ 19 წ. დ.
სურამიდან ტფ. შემოდის 8 ს. ჯ 24 წ. დ.

მიმოსვლა ფოსტის ეკიპაჟთა

თბილისსა და კაკავ შუა.

ზარ-დ-ზარ მსჯღვრანი დამით დაუ-

დგომლად.
ტფილისიდან გადის — 4 ს. ნაშუადღევს
კაკავში შედის — — 5 ს. 15 წ.
კაკავიდან გამოდის — 4 ს. 7 წ.
ტფილისში მიდის — 5 ს. 6 წ. 6—31

დაძე დგომით:

ტფილისიდან გადის 8 ს. დილით.
კაკავში შედის — 5 ს. 11; 6—43 საღ.
კაკავიდან გამოდის 9 ს. დილით.
ტფილისში მიმოდის 4 ს. 44; 5—25 საღ.

მიმოსვლა ცეცხლის გემებისა შავს

ზღვაზედ.
ბათუმიდან გადის: ოთხშაბათობით 4
ს. ნაშუად. მოკლე გზით, რადგან მარ-
ტო ნავთობისა და კერში შეიკვლის.
შორის გზით შაბათობით 8 საათ. სა-
დამოსე (ქველა ნავთ-სადაგურებში შეიკ-
ვლის).
კვირათობით საღამომთა სტამბოლად-
მიდის.
ბათუმში მოდის ოდესიდან: სამშაბ-
ათობით შუა-დამეს შორის გზით მოკლეს
გზით—დილით.
შაბათობით სტამბოლადამ მოდის დი-
ლით.

განსხვავებანი

„ქართველთა შორის წერა-კით-
ხვის გამავრცელებელის საზოგა-
დობის“ წევრთა წლიური კრება
არის დანიშნული 25 მაისს, დი-
ლის 12 საათზე, სათავად-ანხაუ-
რო ბანკის დარბაზში ა) მოსამე-
ნად საზოგადოების ანგარიშისა
188 5/6 წლისა, ბ) მისაღებად ან-
ლად შემოკრავად წევრთა და გ)
დასამტკიცებლად სავარაუდო ხარ-
ჯისა 188 7/8 საანგარიშო წლისა.
(5—1)

დაგირავებულნი უძრავნი მამულნი ქვემო აღნიშნულთა პირთა, მე-
სახვედრ გარდასახდთა შემოუტანლობისა გამო.

გასყიდვა მოისპობა მხოლოდ იმ მამულებისა, რომელთა მე-
პატრონენი, თანხმად ბანკის წესდების მე-19 §-სა შეავსებენ ბანკის
გარდასახადს და თან განცხადებათა ხარჯებს.

ვაჭრობა დაიწყო მამულნი მოკვანილის თავისი ფულიდან ზედ
დამატებით სხვა-და-სხვა შეუსებელის გარდასახადისა, მამულის გა-
სასყიდვად დანიშნავს ხარჯებისა და საზოგადოდ, ყველა იმ ფუ-
ლისა, რომელიც ბანკს თავისი მოვალის სამაგიეროდ დაუხარჯავს;
ბანკის სანგრძლივი ვალის თავისი მოსპობა შეიძლება ამავე ბანკის
გირაოს ფურცლებით, რომელიც მიიღებინ სახელდობრის ფა-
ლისა-მებრ მანათი მანათად და აგრეთვე შეიძლება გადატანილ იქმნენ
მყიდველზე; ხოლო ვადაზე გადასახადი და სხვა გვარი ბანკის სა-
ხვედრო ფული უნდა შემოტანილ იქმნენ ნადავად.

ვისაც ვაჭრობაში მონაწილეობის მიღება სურსთ, მათ შეუძლი-
ანთ გასასყიდვით მამულთა აღწერილობის და საბუთების განხილვა
ბანკის სამმართველოში.

თუ ეს ვაჭრობა არ შესდგა, მაშინ, ბანკის წესდების 23 § სა-
ფუძველით, ინიშნება მეორე და უკანასკნელი ვაჭრობა 28 ივნისს
1886 წლისა.

18712 წლიანნი სესხნი

ქ. ტფილისში.

შადინოვისა, ალექსანდრე ივანეს ძის: I განყოფილებაში. IV ნა-
წილში, განოვის ქუჩაზე ორი ქეთიკირის სახლი — ერთი ოთხ-სართულია-
ნი, ხოლო მეორე ორ-სართულიანი და მიწა, 236 კვადრ. საყ.; თავნი
ვალი 35,042 მან. და 46 კაბ., შესავ. გადასახადი 3,746 მან. 74 კაბ. — სულ
38,789 მან. 20 კაბ.

მემკვიდრეთა შადინოვისა, მიხაილ ივანეს ძის: I განყოფილებაში,
IV ნაწილში, ველიამინოვის ქუჩაზე ორი ქეთიკირის ორ-სართულიანი
სახლი და მიწა, 236 კვ. საყ.; თავნი ვალი 15,742 მან. 51 კაბ., შესავ.
გადასახ. 1066 მან. 58 კაბ. — სულ 16,809 მან. 09 კაბ.

მირზოვეისა, ბარბაღე მიხაილის ასულის: I განყოფილებაში III ნა-
წილში, გოლოვინის პროსპექტზე სამ-სართულიანი ქეთიკირის სახლი, დუ-
ქნები და მიწა, 138 კვადრ. საყ., თავნი ვალი 47,198 მან. 35 კაბ., შე-
სავ. გარდასახ. 4954 მან. 39 კაბ. — სულ 52,152 მან. 74 კაბ.

კონაროვისა, ანტონ კარაბეგის ძის: I განყოფილებაში, V ნაწილ-
ში, საზოგადო ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქეთიკირის სახლი სარდაფით და
მიწა, 103 კვადრ. საყ., თავნი ვალი 8280 მან. 48 კაბ., შესავ. გადას.
536 მან. 58 კაბ. — სულ 8817 მან. 06 კაბ.

მირიანოვისა, ივანე მიხაილის ძის. II განყოფილებაში, VIII ნაწილ-
ში, ჩულურეთში ორ-სართულიანი ქეთიკირის სახლი სარდაფით და მიწა,
149 კვადრ. საყ., თავნი ვალი 11,592 მან. 65 კაბ., შესავ. გარდას. 1375
მან. 10 კაბ. — სულ 12,967 მან. 75 კაბ.

კონოლოვისა, იოსებ ვლასის ძის: II განყოფილებაში, პანასევიჩის
და ნიკოლოზის ქუჩაზე ორი ქეთიკირის ორ-სართულიანი სახლები და
მიწა, 360 კვადრ. საყ., თავნი ვალი 14,409 მან. 40 კაბ., შესავ. გადას.
1352 მან. 40 კაბ. — სულ 15,761 მან. 80 კაბ.

ბიჩიკოვისა, სალომე ტატოს ასულის: I განყოფილებაში, I ნაწილ-
ში, დავითის ერლოზე ორ-სართულიანი ქეთიკირის სახლი და მიწა, 83
კვადრ. საყ., თავნი ვალი 3466 მან. და 47 კ., შეს. გარ. 344 მ. და
94 კ. — სულ 3811 მ. და 41 კ.

ოძელოვისა, ნინო ივანეს ასულის: 1 განყოფილებაში, 1 ნაწილში,
ოლგას ქუჩაზე სამ-სართულიანი ქეთიკირის სახლი და მიწა, 200 კვადრ.
საყ., თავნი ვალი 9532 მ. და 76 კ., შეს. გარ. 871 მ. და 54 კ. —
სულ 10404 მან. 30 კაბ.

თბილისის გუბერნიისა და მისივე მსრისა.

43 1/2 წლიანნი სესხნი.

მადალოვისა, დავით იოსების ძის: თელოვანის ავარში სახნავ-სა-
თესი, საძოვარი და ტყე, 141 დესიატ. 1720 კვადრ. საყ., თავნი ვალი
1935 მან. და 99 კაბ., შესავ. გადასახ. 155 მან. და 22 კაბ. — სულ
2091 მან. და 21 კაბ.

მადალოვისა, სოფიო იოსების ასულის: თელოვანის ავარში სახნავ-
სათესი, საძოვარი და ტყე, 153 დესიატ. 440 კვადრ. საყ., თავნი ვალი
2913 მან. და 98 კაბ., შესავ. გადასახ. 223 მან. და 27 კაბ. — სულ
3137 მან. და 25 კაბ.

გორის მსრისა.

ერისთავისა, გრიგოლ პავლეს ძის: ნიგოზის ავარში სახნავ-სათესი,
ტყე და საძოვარი, 452 დეს. 60 კვადრ. საყ.; თავნი ვალი 7743 მან.
და 76 კაბ., შეს. გარ. 67 კაბ. — სულ 7862 მან. და 43 კაბ.,

(3—1)

ქუთაისის თავად-ანხაურთ საად- გილ-მავულო განაჩის გაგებობა

საყოველთაოდ აცხადებს, რომ ამ ბანკის წესდების მე 18 § ძი-
ლით, 14 ივნისს ამა 1886 წლისა ქ. თბილისს, თბილისის თავად-ანხა-
ურთ საადგილ-მამულო ბანკის გამგეობის სადგურში საზოგადო
ვაჭრობით გასყიდულ იქნებიან ქუთაისის საადგილ-მამულო ბანკში